I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI SOOVITUS,

21. oktoober 2011,

teadusuuringute ühise kavandamise algatuse „Linnastunud Euroopa – üleilmsed linnastumisprobleemid, Euroopa ühislahendused" kohta

(2011/C 312/01)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 181,

ning arvestades järgmist:

(1) Kuna kogu maailmas linnastumine üha suureneb, on Euroopa linnaalade säästev areng üks olulisemaid sotsiaalküsimusi. Prognooside kohaselt elab 2050. aastaks ligikaudu 70 % maailma rahvastikust linnades; praegu on see näitaja umbes 50 % ([1]). Euroopa puhul on see näitaja suurem: 2050. aastaks peaks linnades elama umbes 83 % rahvastikust (ligikaudu 557 miljonit inimest).

(2) Linnastumisega kaasneb hulk muid probleeme, sealhulgas sotsiaalne tõrjutus ja kihistumine, valglinnastumine ja liiklusummikud, ohutus- ja turvalisusküsimused, keskkonnaseisundi halvenemine, saastus ja kliimamuutuse mõju. Kõik sellised arengutendentsid avaldavad survet ühiskonnale ning tekitavad ettenägematuid probleeme seoses Euroopa ja kogu maailma linnasüsteemide elujõulisuse, majandamise ja haldamisega.

(3) Samal ajal peaks Euroopa ära kasutama linnastumise eeliseid. Linnaalad on Euroopa majanduskasvu edendajad. Linnastutest ja linnadevõrgustikest on saanud arengu eestvedajad mitte ainult sotsiaal-majanduslikust aspektist, vaid ka tehnoloogia ja geopoliitika seisukohast. Linnad ise on nn innovatsioonikeskused, kus on olemas nii teadmised, poliitika kui ka praktika, et luua uuenduslikke ideid, võtta kasutusele uued tehnoloogialahendused ning kasutada ära värskeid probleemipüstitusi, edasiviivaid otsuseid ja linnaarendusega seotud lahendusi. Samuti on üha rohkem tõendeid selle kohta, et peamiste linnakeskuste võrgustikud, nn globaalsed linnad, avaldavad üha suuremat mõju rahvusvahelisel tasandil, ent samal ajal tuleb tunnistada ka väikeste ja keskmise suurusega linnade tähtsust, arvestades eelkõige nende mõju regionaalarengule. Kuna Euroopa linnadele on iseloomulik suur asustustihendus ning väikeste ja keskmise suurusega linnade suur arv, tuleb arvesse võtta sellest tulenevaid majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi eeliseid.

(4) Euroopa 2020. aasta strateegias püstitatakse kolm omavahel seotud prioriteeti, milleks on arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv ([2]). Säästev linnaarendus võiks nende eesmärkide saavutamisele märkimisväärselt kaasa aidata. Komisjoni 6. oktoobri 2010. aasta teatises „Euroopa 2020 – Strateegiline juhtalgatus – Innovaatiline liit" ([3]) esitatud innovatiivse liidu juhtalgatuses käsitletakse ühe innovatsioonipartnerluse võimalusena arukaid ja elamisväärseid linnu, mille puhul on ühendatud energiatõhusus, keskkonnasäästlik transport ja kiire Internetiühendus. Linnadel on võimalik edendada kaasavat majanduskasvu eelkõige sellega, et võideldakse sotsiaalse kihistumise ja vaesusega, välditakse sotsiaalset eraldatust ning tegeldakse rahvastiku vananemise probleemidega. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa

([1]) http://www.un.org/esa/population/unpop.htm

([2]) Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal: aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia", Brüssel, KOM(2010) 2020.

([3]) KOM(2010) 546.

tegevusprogrammis [1] on esitatud viisid, kuidas saavutada ELi eesmärk vähendada vaeste ja sotsiaalselt tõrjutute arvu 2020. aastaks vähemalt 20 miljoni võrra. Tänu kõnealusele programmile on võimalik kindlaks määrata parimad tavad ja tõhustada kogemuste vahetamist omavalitsuste vahel.

(5) Tõenduspõhise poliitikakujunduse toetamiseks on vaja kiiresti täiendada teadmistepagasit, mis hõlmaks linnaarendusega seotud küsimusi kõikides majandus-, ühiskonna-, liikuvus- ja ökoloogiaalaste teadusuuringute valdkondades.

(6) Koordineeritud tegevust on vaja selleks, et tegelda eespool nimetatud probleemidega, kasutada maksimaalselt ära olemasolevaid võimalusi ning soodustada kõrgetasemelist teaduskoostööd, mille eesmärk on tagada teaduslik tõendusmaterjal, mis toetaks linnaalasid kui kompleksset võrgustikusüsteemi, kus majanduslikud, tehnoloogilised, ühiskondlikud ja ökoloogilised allsüsteemid on omavahel tihedalt põimunud ning mille puhul tuleb meetmeid kavandada pikas perspektiivis.

(7) Konkurentsivõime nõukogu 26. mai 2010. aasta kohtumisel [2] määrati kindlaks võimalikud ühise kavandamise algatused, sealhulgas algatus „Linnastunud Euroopa – üleilmsed linnastumisprobleemid, Euroopa ühislahendused", mille puhul annaks ühine teadusuuringute kavandamine olulise lisaväärtuse liikmesriikide praegustele killustatud jõupingutustele ja ELis juba käivitatud algatustele, samuti esitati kõnealusel kohtumisel algatuste põhjendused. Seepärast võttis nõukogu vastu järeldused, milles tunnistati vajadust käivitada vastav ühise kavandamise algatus ja kutsuti komisjoni üles selle ettevalmistamisele kaasa aitama.

(8) Liikmesriigid kinnitasid oma osalemist sellises ühise kavandamise algatuses, saates kirja ametlike kohustuste deklaratsiooniga.

(9) Säästva linnaarenduse alaste teadusuuringute ühine kavandamine aitaks koordineerida kõnealuse valdkonna teadusuuringuid ja innovatsiooni, aidates märkimisväärselt kaasa täielikult toimiva Euroopa teadusruumi loomisele linnaarendusteemaliste teadusuuringute ja innovatsiooni alal ning Euroopa juhtiva seisundi ja konkurentsivõime kindlustamisele kõnealuses valdkonnas.

(10) Linnaarendus on ELi teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiskavades paljusid valdkondi hõlmav oluline teema. Kõnealuse ühise kavandamise algatusega seotud tegevus tuleb hoolikalt kooskõlastada muu asjakohase tegevusega, mis on seotud teadusuuringuid ja innovatsiooni käsitlevate olemasolevate ja tulevaste rahastamiskavade ja algatustega.

(11) Seepärast peaksid liikmesriigid, kui nad soovivad saavutada käesolevas soovituses sätestatud eesmärke, tegema koostööd komisjoniga, et tagada komisjoni teemakohaste algatuste, nt arukate linnade ja ühenduste algatuse ning muude seonduvate algatuste abil tegevuse koordineeritus ning olemasolevate teadusuuringu- ja innovatsioonikavade koostoime ning et vältida tegevuse dubleerimist ja kattuvust.

(12) Liikmesriigid peaksid komisjonile korrapäraselt kandma ette kõnealuse ühise kavandamise algatuse edenemisest, et komisjon saaks teha ettekanded Euroopa Parlamendile ja nõukogule,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Liikmesriike innustatakse kujundama ja hoidma oma arusaama sellest, kuidas oleks ELi tasandil teadusuuringute valdkonnas tehtava koostöö ja kooskõlastamise abil võimalik saavutada mitmekülgne säästev linnaarendus [3].

2. Liikmesriikidel soovitatakse välja töötada ühine strateegiliste teadusuuringute kava, milles määratakse kindlaks selliste keskpika ja pika perspektiivi teadusuuringute vajadused ja eesmärgid linnaarenduse valdkonnas, arvestades üha suuremat üleilmastumist. Strateegiline teadusuuringute kava peaks hõlmama rakenduskava, milles kehtestatakse prioriteedid ja tähtajad ning täpsustatakse rakendamiseks vajalikud meetmed, vahendid ja ressursid.

3. Liikmesriikidel soovitatakse strateegilise teadusuuringute kavaga ja rakenduskavaga näha muu hulgas ette järgmised meetmed:

   a) kindlaks määrata asjaomased liikmesriikide programmid ja teadusuuringud ning vahetada nende kohta teavet;

   b) suurendada ühise arusaama väljatöötamise ja tehnoloogiahindamise võimet;

   c) vahetada teavet, vahendeid, parimaid tavasid, meetodeid ja suuniseid;

   d) kindlaks määrata valdkonnad või teadusuuringud, mis saaksid kasu koordineerimisest ja selle tõhustamisest;

   e) kindlaks määrata valdkonnad, mis saaksid kasu ühistest projektikonkurssidest või vahendite ühendamisest;

   f) kindlaks määrata punktis e osutatud valdkondades ühiste teadusuuringute tegemise vormid;

[1] Komisjoni teatis „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm: sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa raamistik", Brüssel, KOM(2010) 758 (lõplik).

[2] 10246/10.

[3] http://www.jpi-urbaneurope.eu

g) tagada ELi teadusuuringute- ja innovatsioonialaste olemasolevate ja tulevaste rahastamiskavade koordineerimine ja nende parem koostoime ning vältida olemasolevate ja tulevaste ELi sellekohaste algatuste dubleerimist ja kattuvust;

h) võtta linnaarendusalaste uurimiskavade eesmärkide kindlaksmääramisel arvesse linnade ja linnarahvastiku muutuvaid vajadusi;

i) kasutada võimaluse korral ühiselt olemasolevat teadusuuringutealast infrastruktuuri või arendada välja uued vahendid, nagu koordineeritult hallatavad andmepangad, inventar või mudelid, mille alusel uuritakse linnastumisprotsesse;

j) soodustada linnaarendusalast koostööd avalikus sektoris ning avaliku ja erasektori vahel ning sellekohast avatud innovatsiooni teadus-, haridus- ja ettevõtlussektori vahel ning samal ajal tagada asjakohaste sidusrühmade, nt kohalike omavalitsuste ja kodanikuühiskonna laialdane kaasamine;

k) eksportida ja levitada teadmisi, innovatsiooni ja interdistsiplinaarseid meetodeid ning määrata kindlaks ja kõrvaldada teadusuuringuid ja innovatsiooni takistavad asjaolud, mille tõttu ei ole võimalik ühiskonnale kasulikke innovatiivseid lahendusi kiiremini turule tuua;

l) aidata asjakohase teadusliku teabega kaasa poliitiliste otsuste tegemisele kohalikul, piirkonna, riigi ja ELi tasandil;

m) luua linnastumisalaste teadusuuringutega tegelevate keskuste võrgustikud, mis hõlmaksid ka väljaspool Euroopa teadusruumi asuvaid keskusi.

4. Liikmesriikidel soovitatakse säilitada ja täiustada linnastumisprobleemide uurimiseks tõhusat ühist juhtimisstruktuuri, mille ülesanne on kehtestada ühised koostöö- ja koordineerimistingimused, -eeskirjad ning ühine koostöö- ja koordineerimiskord, ning jälgida strateegilise teadusuuringute kava täitmist.

5. Liikmesriikidel soovitatakse ühiselt rakendada strateegilist teadusuuringute kava oma siseriiklike uurimiskavade kaudu kooskõlas nõukogu kõrgetasemelise ühise kavandamise rühma poolt välja töötatud juhistega ühise kavandamise raamtingimuste kohta [1].

6. Liikmesriikidel soovitatakse teha koostööd komisjoniga, et tutvuda komisjoni asjakohaste algatustega, mille eesmärk on abistada liikmesriike strateegilise teadusuuringute kava väljatöötamisel ja rakendamisel ning koordineerida ühise kavandamise algatusi teiste ELi sellekohaste algatustega, nt teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiskavadega toetatava teadus- ja arendustegevusega, seda eelkõige sellistes valdkondades nagu sotsiaalmajandus- ja humanitaarteadused, transport, energeetika, keskkond, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, julgeolek, tervishoid, samuti selliste teadusuuringute ja innovatsiooni alaste algatustega nagu muud seonduvad ühise kavandamise algatused, Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmis- ja innovaatikakogukonnad ning Euroopa tehnoloogiaplatvormid.

7. Liikmesriikidel soovitatakse pidada tihedat sidet rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakoostöö strateegilise foorumiga (SFIC) [2] strateegilise teadusuuringute kava võimaliku rahvusvahelise mõõtme arendamise ja rakendamise küsimuses ning tagada kooskõla SFICi algatustega, mida rakendatakse koos kolmandate riikidega ja kolmandate riikide suhtes.

8. Liikmesriikidel soovitatakse kõnealuse ühise kavandamise algatuse edenemisest komisjonile korrapäraselt iga-aastastes eduaruannetes ette kanda.

Brüssel, 21. oktoober 2011

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Máire GEOGHEGAN-QUINN

---

[1] ERC-GPC 1311/10. Teadusuuringute ühine kavandamine 2008–2010 ja edaspidi – Nõukogu kõrgetasemelise ühise kavandamise rühma 12. novembri 2010. aasta aruanne – II lisa.

[2] SFIC sai alguse 2008. aasta detsembris nõukogu järeldustest, milles nõukogu kutsus liikmesriike ja komisjoni üles moodustama uue rahvusvahelise teadus- ja tehnoloogiakoostöö partnerluse. Selle moodustab nõukogu Euroopa teadusruumi komitee eriotstarbelise koosseisuna.